

До 75-річного ювілею
Леопольда ЯЦЕНКА

Збираймо воєдино усю свою родину

Поетичне слово
довкола хору "Гомін"

Київ - 2003

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

2 червня 2003 року виповнюється 75 літ Леопольдові Івановичу ЯЩЕНКУ. Цю людину сьогодні добре знають і в столиці, і в далеких куточках України, і за кордоном. Його складна доля, непересічний талант композитора, любов до народної пісні і безмежна доброзичливість до людей вилилися в унікальне явище сучасної української культури – етнографічний хор “Гомін”, або, як його частіше називають кияни, “хор Ященка”. І для багатьох сьогодні Ященко вже невіддільний від “Гомону”, повсякденними клопотами якого він живе ось уже понад тридцять років.

Фахівці схильні називати “Гомін” не колективом, а саме **явищем** чи **середовищем**, насамперед з огляду на кількість постійних та стихійних його учасників, яких на сьогодні вже не одна сотня. І часом буває важко провести ту незримую межу між “Гомоном” і публікою – між тими, хто співає, і тими, хто слухає.

“Гомін” для багатьох людей – цілий світ. Розмаїття народних пісень, за якими вгадується глибина українського традиційного побуту, мудра життєва філософія і незнищенна Божа іскра. Можливість реалізувати патріотичні настрої, долучитися до справи Будівництва України. Зрештою, дружнє й щире коло спілкування, де можна зустріти близьких людей і “відвести душу”...

Упорядкування та комп'ютерний набір –
Наталя СТАВИЦЬКА

Передмова, макетування текстів та коректура –
Катерина МІЩЕНКО

*На обкладинці використано мотиви
полтавського рушника кін. XIX – поч. XX ст.
з колекції УЦНК “Музей Івана Гончара”.*

Клуб шанувальників народної пісні “ГОМІН”
Київ – 2003

*Поміж гомінчанами часто можна почути:
“Прийшла оце – і втоми як не було!” “Якби не
співав, то досі б пропав!” “Сюди йдеш, як до
церкви...” І для багатьох із нас, міських людей,
саме Леопольд Іванович уособлює ту могутню
пісенну стихію, яка тисячоліттями живила наш
народ. Так ніби зовсім легко, за одним порухом
його руки пісня оживає, огортає нас і підноситься
десь туди, у небо...*

*Тож, зрештою, немає нічого дивного в тому, що
“гомінчани” творять своє Слово, – до цього їх
надихає та ж сама Пісня, яку кожен чує по-своєму.
І слухачі з когорти професійних поетів також не
обминають хор своєю увагою – серед них
Володимир Коломієць, Василь Юхимович...*

*Ця збірка – тільки маленька дрібка настроїв,
думок і почуттів. Подаємо їх, по-суті, без
редакційного втручання. Не судіть їх надто
прискіпливо; фахівець, можливо, й знайде тут
літературні огріхи й неточності. Але, на нашу
думку, найважливіші риси поезії “гомінчан” – це
щирість, велика любов до України і чуття єдності
українців у народній пісні.*

Володимир СУЛИМЕНКО

Л.Яценку – 62

Якщо душа не згасла,
Відкиньмо снулі гасла!

Поки блакитне небо,
Радіти разом треба!

Злат хліб стоїть у полі –
Ми прагнемо до волі!

Допоки лине пісня,
Нам жити ще не пізно!

11.02.1990

Ми підем крізь Київ вечоровий
На людьми розбурханий Майдан.
Боже, вірю: не допустиш крові,
Якщо пісню заспіваєм там!

07.06.1990

FUTURUM

Прощай, імперіє покійна!
Ми вільні тому, що ще є:
Затісні нам твої обійми –
Хто в них потрапив, не жиє...

Прощай, невмивана Росіє, –
Ми маємо свої шляхи:
Лиш той, хто сам кує і сіє,
Зламає наміри лихі.

Прощай ти, партіє, – частина,
Яку хтось з когось обира:
Без тебе вся облуда згине
І страх відійде, як мара.

Прощай, насильницька системо,
Що на пів-світу, мов тюрма:
Ми з Богом уперед підемо –
Існуй тепер без нас, сама!

06.07.1990.

Л.Яценку – 63

Хоч в українській пісні
Ви – сучасний Кошиць,
доводиться чекати –
виступати, хто запросить...
Хоча Ви – кошовий
відродженої в співі Січи,
Вам вимкнуть мікрофон
не раз й не двічі.
Услід сичать прокльони
і погрози
наш хор затиснути
десь на вузькій дорозі,
та це не в дивину,
бо ми є українці,
тому життя в нас,
дякуючи Вам,
наповнене по вінця.
Дай Боже Вам
здоров'я та наснаги
довести нас до дня
як переможуть
синьо-жовті стяги,
коли впаде імперія,
що нас гнітить і нині,
ми вільно пісню заспіваємо
вже вільній Україні.

02.06.1991

Л.Яценку – 66

Кажуть:

шеєсят шіст – число нехороше,
мовляв,
таке – від диявола-сатани,
когось воно в пекло
й затягне, може,
від того, Господи, борони!

В очах молодечих
Ще стільки світла,
Що від нього ховаються
Всі чорти,
Обабіч жінки,
Наче чічки розквітлі,
І хлопці, віддані, мов хорти,
Співають щиро МНОГАЯ ЛІТА
тому, кому Січ уперед вести.

Приходить цей день,
Неминучий, як літо, –
Хай сонце осяює
Шлях до Мети!

31.05.1994

Л.Яценку – 67

Не Вознесіння вже,
та сподіватись будем,
Що ще не вечір –
і колись та припаде
твій день народження
не на звичайний будень,
а на святковий неробочий день.

Це ще не Трійця,
не зелене свято,
та квіти піднесуть
залюблені жінки,
а віршوماзи втнуть
піднесені присвяти,
не сподіваючись
на лаврові вінки.

Це день такий –
початок справжній літа,
коли акації духмяний аромат
несе з країв України
привіти
тобі, наш Левко –
батько й рідний брат!

01.06.1995

Л.Яценку – 74

Літа летять –
ми під “ярмом” –
не у ярмі! –
співаєм “Многі літа” Леопольду,
і поруч з ним
стаємо сильні ми,
без нього ми,
здається нам,
не варті й сольдо.

Він – наш кумир, поводитир
й меценат,
Він вперто вчить нас, неуків,
співати,
він нас береться й жити научать,
хоч сам не має ніц,
окрім дружини й хати.

Та, мов юнак, ще грає
в волейбол
І плава у Дніпрі,
у мріях ще літа,
Він зазирнути може ще
(через плече)
в “Play Boy”,
йому й не страшно,
що чимдуж летять літа...

28.05.2002

Купальська ніч у Гідропарку

...а дерево не підійшло
й собака не заговорила
вода в ріці була як шкло
і чисто обмивала тіло
вночі палахкотів вогонь
так гидко комарі дзизчали
ніхто не знав іще того
які до ранку грянуть чари

вагон метро підповз як брила
не сталося добро і зло
собака не заговорила
і дерево не підійшло...

07.07.2002

Л.Яценку – 75

Все пройшли ми під орудою твоєю:
Незабутні Перші збори РУХу,
Підняття прапорів розмаєвих
Побиття, гоніння та розруху.

При дворі мосьпана Леопольда
Вчили нас не тільки
лиш співати –
Йти до справжньої Держави
гордо
Й що над усе нам Україна-мати.

Ще не все гаразд
у нашім Краї,
Ще попереду громадина роботи,
Та ми впевнені і твердо знаєм,
Що з тобою подолаєм всі негоди!

22.01.2003

Лідія БОЯРЧУК

Співає “Гомін”

Сопілка плаче і сміється,
Пливе мелодія, бринить.
Співає “Гомін”, пісня ллється,
Із серця рветься у блакить.

Чи в Пирогові просто неба,
Чи на Майдані в дні скорбот –
Співає “Гомін”. Знає: треба,
Бо пісня – це і є народ!

В ній вся душа його крилата,
Історії і правди мить.
Вона і гнана і розп’ята,
Але жива і буде жить!

Благословенна та година,
Благословен той рік і час,
Коли в єдиную родину
З’єднала рідна пісня нас!

І доля щедро одарила –
Послала нам, як Божий дар,
Маестро нашого, що щиро
Тій пісні все життя віддав.

Він пісні рідної не зрадив,
Хоч непереливки було,
І віяло палючим вітром,
І заметілями мело.

Співає “Гомін”, пісня лине,
І це – його блаженства мить,
Й обличчя радісно-дитинне,
І очі сині, як блакить.

Співає “Гомін” і дарує
Любов і радість без кінця,
Бентежить, кличе і чарує,
І гоїть зболені серця!

Юрій ГУЛІЙ

“Гомону” на 35-ліття

“Збулось! Уже ми їх здолали! –
про нас так недруги сказали. –
Перехитрили, обідрали
голодом, фальшем і підкупом,
обіцянками та підступом,
брехнею та обманом теж –
довір’я ж їх не має меж –
лапші на вуха накидали.

Нагайкою оперезали,
по світах білих розігнали,
з покірніших – “совків” склепали,
до каторги їх залучили,
по чому хліб і сіль – навчили.
Хто під ударом не зігнувсь,
Скрутили так, що світ здригнувсь!
Аж чорти в пеклі реготали.

І всіх покрити їх “мирний атом”...
Тож – баста! – з “нашим
меншим братом!” –
так заявляли всім пихато –
у “трьохєдінстві” нам жити

та “благоденствіє” творити,
сиріч – комуни будувать,
а за минуле – забувать!
На віки вічнії. Амінь.

Та дивні справи Твої, Боже:
хтось думає собі, мудрує,
на все, що бачить, “моє” – каже,
та шлях – Твоя рука карбує!

Будіться, люди, годі спати.
В боях сьогодні шаблі мало,
бо ж всяк, хто може воювати,
вставай, твори своє забрало.

І чим ти добре володієш –
хитрістю, розумом чи словом –
тим у борні з чужинцем дієш,
з своїми йдеш
суцільним валом.
І гомоніла в грудях воля,
спочатку, як сім’я бджолина.
Потім, як вітер серед поля, –
співала пісню Україна.

Тож “Гомін” пісню ту підхопив,
зібравшись у тривку громаду.
І не подався у окопи,
а з піснею – на барикади!

Дивилися на нас лукаво.
Втрачали службу ми й здоров’я,
виборюючи своє право,
усім чортам – на безголов’я.

Чи були всі ми однодумці?
Не було це обов’язково.
Та всі – свідомі українці,
любили рідне миле слово.

Наші звичаї поважали,
пишались та гордились ними.
І від наруги захищали
перед напасниками злими.

І щирі вісті в самвидаві
До небайдужих доносили.
Все крадькома – не в явній славі –
та працювали, що є сили.

Й тепер складати рук не треба,
роботи – край ще непочатий.
На кожного з нас є потреба,
суспільству всяк щось може дати.

15.02.2003

На 75-ліття Леопольда Яценка

*Проходять над нами
Літа за літами...
(3 пісні Л.Яценка).*

І ввесь час – активно,
У пошуку завше –
З самого дитинства,
Лиш на ноги ставши, –

Як не допустити
Безчинства й руїну,
Як би захистити
Рідну Україну.

Вибрав небезпечну
Місячну дорогу:
Націлений завше
На рух й перемогу.

В Різдвяні світила
Зоря з небозводу –
Ватаг із п'ятнадцять
Зібралось народу.

Кожну Божу весну
Несли ми відлигу:
Гаївки-веснянки
Розбивали кригу.

З русалками гратись
Ішли ми з тобою.
В віночках дівчата
Вмивались росю...

Збираєш в'єдино
Народу багато,
Щоби будувати
Міцну рідну хату.

Є певні здобутки.
Щось встиг вже зробити...
А скільки потрібно
Ще справ довершити!

В здоров'ї літ з тридцять
Трудися без стримку,
Бо ж не уявляєм
Тебе на спочинку.

20.05.2003

Іван ЦАРЕНОК

Леопольду Івановичу присвячується

Лунають по всій Україні,
І чути по всій їй Землі,
До серця українського милі
Козацькі, стрілецькі пісні
 Про віру в свою перемогу
 Повстанців в тяжкій боротьбі.
 Про вірність, любов до народу
 Й веселі пісні запальні.

 Це – “Гомін”, це – “Гомін”,
 Це “Гомону” пісня луна,
 Це – “Гомін”, це – “Гомін” –
 Й народу душа ожива.

Ми дякуєм Вам, побратиме,
Що разом ми з Вами в строю
Живемо, радієм, співаєм
І любим Україну свою.
 Ми з Вами в дощі й снігопади
 Завжди на переднім краю,
 Свою ми будуєм державу
 І пісню співаєм свою.

 Ми – “Гомін”, ми – “Гомін”,
 І пісня по світу луна.
 Ми – “Гомін”, ми – “Гомін”,
 І з нами Україна співа!

2001 р.

В передчутті “Бойківської ватри”

Гей, гей! Кличе трембіта:
“Гомін” їде співать.
Кличе бойківське літо
У світлицю Карпат.

Приспів:

Зустрічай гомінчан, земле мила,
Край смерічок, річок водограй.
І будь матір’ю нам, Верховино!
І будь батьком нам, бойківський край!

Станем ми на коліна
 перед святістю гір.
Рідна нам Верховина
 дасть і кріс і топир!

Ми підем спозарання
До високих вершин.
І співучим туманом
Ми зійдем з полонин.

Приспів:

Проводжай гомінчан, земле мила,
Край смерічок, річок водограй.
Стала матір’ю нам Верховина.
І став батьком нам Бойківський край.

Літо 2002 р.

Петро ОВЧАР

Л.Ященку і хору “Гомін” присвячую

Лікує “Гомін” зранені серця.
Ятряться душі, змучені віками.
Щербатий місяць котиться кругами,
Епоха нас готує до вінця...

Нова гряде Україна солов'їна,
Козацька пісня, й ожива руїна.
У кожній пісні – Ваш, козаче, труд –
Маєстро наш, наш побратим і друг.

Най буде Вам з роси, з води най буде!
Отак завжди хай Вас стрічають будні...
Геніє “Гомін” хай ще літ зо много...
І хай Вам бадьориться ще дорога.

Їй-Боже, Боженьку, ми віримо творцям,
Лагідним Ященкам –
одвічним мудрецям.

І хай триває ваша путь,
Така правічна, без отрут,
А ще ж – хай множаться в віках
всі Ваші мислі без кінця!

30.10.1996

Володимир КОЛОМІЄЦЬ

Сопілка Яценка

Тихо...
Ти підняв сопілку, до вуст
приклав,
дав тон – і залунало!
З любих – найлюбіший.
З народних –
найнародніший:
хор Яценка.
Майвом вишитим зацвіло –
дівчата й хлопці,
літні люди, що юні душею,
встосоте стали –

Україну виспівать.
Хіба розказати,
як їх розганяли –
за щедрівки, за колядки...
Роботи збавляли, по КДБ
тягали,
та вони – співали...
Співали!
Біля пам'ятника Шевченку,
на кручах Дніпрових,
по заводських клубах,
в метро на Хрещатику

купальським вогнем
спалахувало,
різдвяною зорею
засвічувалось:
“Ще не вмерла Україна –
і слава і воля..”
з чого ж ця твоя сопілочка,
Леопольде Івановичу, –
чи то з явора,
чи то з ясеня?..
Голос чистий веде.
Ой, з крицевого, певно,
серця,
із великої любові
до народу свого,
до батьківщини!..
Проти тебе –
заборони, погрози,
лють високих кабінетів,
уся репресивна рать.
А в тебе ж у руці – лиш
сопілка...
Скільки мужності,
життєвої сміливості
треба було,
аби втримати її в долонях,
аби вона – все звучала й
звучала!

Сорок літ подвижництва.
Ніжний такий і добрий,
Ти боровся, як лев,
Леопольде,
Ти – в зворушених,
захоплених очах –
Лисенка, Стеценка й
Кошиця
нащадку гідний,
ти – Леонтовичу наших днів...
Проти зла яничарського
спів наш був – як протест!
Поклик до волі.
Вирок неправді.
Із народних – найнародніший,
з любих – найлюбіший
хор лунає.
І сопілка ця,
що з тобою, маестро,
повсюди, –
мов камертон життя...
Невмируще, незнищенне
жадання:
Україну виспівать.

Василь ЮХИМОВИЧ

* * *

...Мов не носив ні пальт, ні польт
Цей музикант в своїм житті.
Наш Яценко, наш Леопольд
Ходить в сорочці вишитій.

Відомо всім, луна яка,
Як пальці стриб-скік білкою.
В сорочці регент, як Лукаш,
Що народивсь з сопілкою.

Не в Києві, то в Козельці.
Гамселили й ломакою.
А він з сопілкою в руці
Цьом-цьом, як з мавкою.

Нікуди мов не поспіша.
З очей між зморщок – промені,
Як брат молодший Лукаша,
Магніт пісень у “Гомоні”.

Й од братії пісенної
Йому хай знов зліта:
“Во здоровіє, во спасеніє...”
На многії літа!

Свгенія БАЙЧМАН

Українська пісня (Л.І.Яценку присвячується)

Українська пісня – це криниця чиста,
Повная цілющої вологи.
Українська пісня – сонце променисте –
Допоможе подолать тривоги.

Українська пісня нам дає наснагу,
Силу і здоров'я повертає.
Українська пісня утамує спрагу,
В холод і негоду зігриває.

Українська пісня щира і велична,
Як пташина крила розпрямляє.
І у світ широкий за собою кличе
В те життя, яке зветься раєм.

Українська пісня ллється, як струмочок,
І нема у неї кінця-краю.
А слова вплітає, мов квітки в віночок,
Душі і серця нам звеселяє.

У себе вмістила дух свого народу,
Джерело натхнення невмируще.
І дарує людям радість, щастя,
згоду.

І пісням радіє усе суще..

Київ – місто співоче моє

Розкошує на схилах Дніпра
Київ – вічно замріяне місто.
Місто щастя, любові, добра
І ласкавої ніжної пісні.

Все живе в цьому місті співа:
Люди, птахи, дерева і квіти.
Пісня ця невмируща, жива,
Як ми можемо їй не радіти.

В піснях вилилось наше життя –
Те, яке вже пройшло, і що буде.
Вони кличуть людей в майбуття,
Їм радіють і в свято, і в будень.

І підхоплюють пісню серця,
Нею сутність вся наша сповита.
Адже пісні немає кінця.
Тож співаймо їй: "Многая літа!"

Народна пісня серце розкриває

Лине гомін понад гаєм,
Пролітає містом.
Це народний хор співає
Українську пісню.

Тягнуться до неї люди,
Підходять близенько,
Бо народна пісня будить,
Розкрива серденько.

Пісня щира і невинна
Кордонів не знає,
В ній коріння є первинне,
Що людей єднає.

І співають у ній люди
Про життя, про волю.
Вона прийде, вона буде,
Напоїть любов'ю.

А любов серця єднає
І душі людськії,
І життя таке настане,
Про яке ми мрієм.

“Гомону”

Люблю цей затишний куточок,
Де можу серцем відпочити я,
Тут згадується молодість моя.
Тут можу бути я сама собою.
Тут пісня душу веселить
І інколи бринить сльозою,
Та в пісні цій кохаюсь я.

ЗМІСТ

Слово до читача	1
Володимир СУЛИМЕНКО	
Л.Ященку – 62	3
“Ми підемо крізь Київ вечоровий...”	3
FUTURUM	4
Л.Ященку – 63	5
“Гомону”	6
Л.Ященку – 64	7
Л.Ященку – 66	8
Л.Ященку – 67	9
Слово Леопольда	10
Л.Ященку – 68	11
Л.Ященку – 70	11
Л.Ященку – 74	12
Купальська ніч у Гідропарку	13
Л.Ященку – 75	14
Лідія БОЯРЧУК	
Співає “Гомін”	15
Юрій ГУЛІЙ	
“Гомону” на 35-ліття	17
На 75-ліття Леопольда Ященка	20
Іван ЦАРЕНКО	
Леопольду Івановичу присвячується	22
В передчутті “Бойківської ватри”	23
Петро ОБЧАР	
Л.Ященку і хору “Гомін” присвячую	24
Володимир КОЛОМІЄЦЬ	
Сопілка Ященка	25
Василь ЮХИМОВИЧ	
*** (“Мов не носив ні пальт, ні польт...”)	28
Євгенія БАЙЧМАН	
Українська пісня (Л.І.Ященку присвячується)	29
Київ – місто співоче моє	30
Народна пісня серце розкриває	31
Ніна МУРАЩЕНКО	
“Гомону”	32